

Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119 Dep  
0032 OSLO

Dato: 28.02.2023

Vår ref.: 22/08873  
Deres ref.: 22/5736

Saksbehandler: Jannicke Eriksen/Liv Silje Borg

## Hørings svar fra OsloMet - NOU 2022: 17 Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler

OsloMet - storbyuniversitetet viser til brev fra Kunnskapsdepartementet 9. desember 2022 med invitasjon til høring på opptaksutvalgets utredning, NOU 2022:17 *Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler*. Det har vært gjennomført intern høring ved OsloMet, og alle fakultetene samt Studentparlamentet har gitt innspill til høringssvaret.

OsloMet støtter innføringen av ny modell for opptak til universiteter og høyskoler. Vi mener opptaksutvalget har lyktes i å møte sitt mandat ved å foreslå en modell som oppfattes som så rettferdig som mulig, samtidig som den er effektiv og enkel å forstå. Dagens opptakssystem har utviklet seg gjennom mange år, med mange endringer for å tilpasse regelverket til ulike behov. Endringene har gått utover helheten i regelverket, slik at dages regelverk for mange fremstår som komplekst og fragmentert, og en forenkling av dages system er riktig og viktig.

OsloMet kommenterer noen forslag nærmere nedenfor. I tillegg ønsker vi å fremheve vår støtte til enkelte av forslagene i modellen. Dette gjelder:

- 23/6-regelen, hvor praksiskravet i dages 23/5-regel fjernes
- Søkere som er kvalifisert på flere grunnlag ikke lenger skal dobbeltrangeres
- Ordningen med særskilt vurdering fjernes som en konsekvens av innføringen av opptaksprøven
- Ansvar for vurderinger av om vilkårene for dispensasjon er oppfylt flyttes til videregående skole

Enkelte av disse forslagene lar seg forene også med dages opptaksmodell. Særlig forslagene knyttet til dobbelrangering og 23/6-regelen kan med enkelthet implementeres. Forslagene er effektiviserende for lærestedene, og det bør vurderes om de kan gjelde allerede fra opptaksåret 2024-2025.

### «Opptaksprøven» og kvotefordeling

Opptaksutvalget foreslår å innføre en opptaksprøvekvote, der opptaket skal være basert på resultatene fra en standardisert prøve. Opptaksprøven skal ikke være kvalifiserende, kun rangerende, og opptaksutvalget tar ikke nærmere stilling til hvordan opptaksprøven skal utformes. Utvalget foreslår at prøven skal være nasjonal og lik for alle studier, slik at den blir mest mulig rettferdig og forutsigbar, og at den kan utformes slik at den tester og rangerer på grunnlag av fagkunnskaper fra videregående opplæring, men også mer generiske ferdigheter som tallforståelse, akademisk skriving og lesing.

**Postadresse**  
PB 4. St. Olavs plass, 0130 OSLO

**Telefon**  
67 23 50 00

OsloMet støtter innføringen av en rangerende prøve for kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, og for søkere som ønsker en annen vei inn i høyere utdanning enn karakterer fra videregående skole.

Å innføre en slik opptaksprøve er nytt i Norge, og det har kommet mange innspill til en slik prøve i forbindelse med den interne høringen ved OsloMet. I det videre arbeidet med å utvikle en slik prøve er det viktig at man har en klar tanke om hvordan prøven utformes og hva den skal teste, og at ordningen evalueres etter at man har opparbeidet seg noe erfaring med den, for å kunne vurdere om opptaksprøven fungerer som intendert.

Den foreslåtte kvotefordelingen 80/20 fremstår som fornuftig så lenge kvoterekkefølgen blir som opptaksutvalget har foreslått (karakterkvoten fylles før opptaksprøvekvoten). Det kan imidlertid vurderes om det skal åpnes opp for at enkelte studier kan ha en annen kvotefordeling, avhengig av type studium og søkermassen.

### **Nivåkrav og utfordringer med kompetansenivå hos studentene**

Opptaksutvalget foreslår at det ikke lenger skal være mulig å sette nivåkrav (krav til karakternivå generelt eller i spesielle fag) for opptak til enkelte studier. Utvalget mener at fullført videregående opplæring (generell studiekompetanse) bør kvalifisere til de fleste studier, og viser til at en del av slike nivåkrav er begrunnet ut fra andre hensyn enn at kravet er nødvendig for gjennomføringen av studiet, som å øke status eller rekruttering.

OsloMet støtter opptaksutvalgets forslag. Samtidig vil vi bemerke at det er tilfeller der en bestått karakter i et fag likevel ikke innebærer at en kandidat har tilstrekkelige kunnskaper til å delta i høyere utdanning. Det er særlig bekymring rundt språkkompetanse. OsloMet er derfor positive til at dette ser ut til å ha blitt fanget opp i opptaksutvalgets arbeid, og er enige i at det er viktig at «det jobbes videre med kvalitet i vurderingsarbeidet i videregående opplæring, slik at karakteren reflekterer søkerens kompetansenivå» (jf. utredningens kapittel 6).

### **Tilleggs poeng**

OsloMet støtter prinsipielt utvalgets vurdering av at innføring av bare enkelte deler av den nye modellen vil kunne gi uheldige utslag i andre deler av opptakssystemet. En av modellens styrker ligger i dens enkelhet og OsloMet har forståelse for at Opptaksutvalget foreslår en modell helt uten tilleggs poeng. Få eller ingen tilleggs poeng er også en forutsetning for at modellen skal fungere.

Dersom det likevel skulle åpnes opp for tilleggs poeng i modellen mener OsloMet det vil være mest aktuelt å gi tilleggs poeng for realfag eller fremmedspråk (utenom engelsk) fra videregående skole, da dette vil være tilleggs poeng knyttet direkte til opptaksgrunnlaget til høyere utdanning. Hvor stor uttelling fag fra videregående skole skal gi bør i så fall utredes nærmere, slik at tilleggs poengene ikke får uforholdsmessig stor betydning.

Tilleggs poengene for fag i videregående skole ble innført for å bidra til kunnskap i fremmedspråk, og for å bidra til rekruttering til realfagene. Hvis ny modell går helt vekk fra slike tilleggs poeng må rekrutteringen til disse fagene følges med på, for å sørge for at eventuelle andre nødvendige tiltak kan iverksettes.

### **Organisering**

OsloMet mener det er fornuftig at nasjonalt regelverk legger opp til at like studier har like opptakskrav, noe som forutsetter at Kunnskapsdepartementet fortsetter å ha beslutningsmyndighet i spørsmål om opptakskrav. Det er også fornuftig at departementet fastsetter kvoter. OsloMet ser ikke behov for, og mener det heller ikke er ønskelig, at institusjonene får for stort handlingsrom, da dette trekker i motsatt retning av nasjonal samordning og en effektiv, lett forståelig og oversiktlig modell.

Forslaget om at nasjonalt regelverk kun skal gjelde for grunnutdanninger på 60 studiepoeng eller mer støttes.

## **Evaluering**

Hvis modellen innføres mener OsloMet at den bør evalueres etter noen år. Det er vanskelig å forutse alle konsekvenser av slike store endringer, og det vil være viktig å undersøke hvordan søkerne innretter seg etter nytt regelverk. Man må se på hvordan endringen slår ut på både elevers gjennomføring av videregående skole, og fagvalgene elevene tar både i og etter sitt videregående opplæringsløp. Dette for å vurdere om det er nødvendig å gjøre endringer enten i modellen eller i regelverket knyttet til videregående opplæring. Som nevnt bør også opptaksprøven bør også evalueres etter noe tid, bl.a. for å se hvordan den i slår ut for ulike søkergrupper.

Med hilsen

Christen Krogh  
rektor

Silje Fekjær  
prorektor

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevne signaturer.